

ORDSTILLING

Det personbøjede udsagnsords plads i en hovedsætning

601 I en hovedsætning står det personbøjede udsagnsord på samme plads på tysk og på dansk:

1. I en spørgende hovedsætning uden spørgeord står det personbøjede udsagnsord forrest:

Kommt er heute? *Kommer* han i dag?

2. I andre hovedsætninger står det personbøjede udsagnsord som sætningsled nummer to:

- a. En fremsættende hovedsætning:

Er kommt heute. Han *kommer* i dag.

Heute kommt er. I dag *kommer* han.

Wenn er Zeit hat, kommt er. Hvis han har tid, *kommer* han.

Som det sidste eksempel viser, kan det led, der står foran det personbøjede udsagnsord, også være en bisætning.

- b. En spørgende hovedsætning med spørgeord (spørgende stedord eller spørgende biord):

Wer kennt den Weg zum Bahnhof? Hvem *kender* vejen til banegården?

Wann kommt er? Hvornår *kommer* han?

Ang. placeringen af kort tillægsform og navneform i de sammensatte udsagnsord, se § 605.

Det personbøjede udsagnsords plads i en bisætning

602 Det personbøjede udsagnsord står på tysk – i modsætning til dansk – **sidst i en bisætning med indleder.**

1. Bisætningsindlederen kan være **et underordnende bindeord.**

De vigtigste er:

daß (at)

Er findet, daß sie zu viele Zigaretten raucht.

Han synes, at hun ryger for mange cigaretter.

weil (fordi)

Sie waren glücklich, weil sie zusammen verreisen konnten.

De var lykkelige, fordi de kunne tage på rejse sammen.

wenn (når, hvis)

Wenn du mich ansiehst, erröte ich.

Når du ser på mig, rødmer jeg.

Wenn ich Zeit hätte, würde ich hingehen.

Hvis jeg havde tid, ville jeg gå derhen.

ob (om)

Sie fragt, ob er Zeit hat.

Hun spørger, om han har tid.

als (dengang da)

Als ich gehen wollte, klingelte das Telefon.

Da jeg skulle til at gå, ringede telefonen.

bevor/ehe (før)

Bevor/Ehe er abreiste, bezahlte er seine Rechnung.

Før han rejste, betalte han sin regning.

bis (til, indtil)

Ich warte, bis du fertig bist.

Jeg venter, til du er færdig.

nachdem (efter at)

Nachdem der Vortrag zu Ende war, begann eine längere Diskussion.

Efter at foredraget var slut, begyndte en længere diskussion.

seit/seitdem (siden)

Seit/Seitdem er umgezogen ist, sehen wir uns nicht mehr.

Siden han er flyttet, ses vi ikke mere.

während (mens)

Während du geschlafen hast, habe ich den Rasen gemäht.

Mens du har sovet, har jeg slået græsplænen.

als ob (som om)

Er tat, als ob er eingeschlafen wäre. Han lod, som om han var faldet i søvn.

da (da (om årsag))

*Da ich erkältet **war**, konnte ich kein Wort sagen.* Da jeg var forkølet, kunne jeg ikke sige et ord.

damit (for at)

Du mußt langsamer sprechen, damit ich dich verstehe. Du må tale langsommere, for at jeg kan forstå dig.

obwohl (selv om)

Sie kam, obwohl es stark regnete. Hun kom, selv om det regnede stærkt.

wie (som)

Es war nicht so leicht, wie er vermutet hatte. Det var ikke så let, som han havde antaget.

als (end)

Es was leichter, als er vermutet hatte. Det var lettere, end han havde antaget.

2. Bisætningsindlederen kan være **et henførende** eller **et spørgende stedord**:

a. et henførende stedord (se § 229), fx

*Das Mädchen, **das** im Kino neben dir **saß**, heißt Eva.* Den pige, som sad ved siden af dig i biografen, hedder Eva.

b. et spørgende stedord (se § 222), fx

*Weißt du, **wer** das Buch geschrieben hat?* Ved du, hvem der har skrevet bogen?

3. Bisætningsindlederen kan være **et henførende** eller **et spørgende biord**:

a. et henførende biord: *wo* (hvor) og sammensætninger med *wo(r)*, fx *womit*, *worüber*:

*Er fuhr nach Hamburg, **wo** er seine Freunde **besuchte**.* Han rejste til Hamborg, hvor han besøgte sine venner.

b. et spørgende biord: *wann* (hvornår), *warum/weshalb* (hvorfor), *wie* (hvordan/hvor), *wo* (hvor), *woher* (hvorfra), *wohin* (hvorhen):

*Sagen Sie mir, **warum** Sie hier warten.* Sig mig, hvorfor De venter her.

Bemærk:

Spørgende stedord og spørgende biord kan også indlede hovedsætninger, se § 601.2b.

603 En bisætning med indleder kan bestå af flere (sideordnede) dele med hver sit personbøjede udsagnsord. I hver del står det personbøjede udsagnsord sidst:

*Er sagt, daß er Peter **heißt** und 9 Jahre alt **ist**.* Han siger, at han **hedder** Peter og **er** 9 år gammel.

*Der Herr, der neben mir **saß** und eifrig die Zeitung **las**, war mein früherer Kollege.* Den herre, der **sad** ved siden af mig og ivrigt **læste** avis, var min tidligere kollega.

604 I en bisætning, hvor det underordnende bindeord er udeladt, er der normalt samme ordstilling som i en hovedsætning.
★ Følgende bindeord kan udelades:

1. **daß** (at).

En bisætning uden *daß* får samme ordstilling som en fremsættende hovedsætning (se § 601.2a):

*Ich schlage vor, wir **machen** hier eine kleine Pause.* Jeg foreslår, vi holder en lille pause her.

Men:

*Ich schlage vor, **daß** wir hier eine kleine Pause **machen**.*

NB: Det er især almindeligt at udelade *daß* i dagligt sprog.

2. **wenn** (når/hvis) samt **ob** i sammenligningsbindeordet *als ob* (som om). Når disse bindeord udelades, bruges en sætning med omvendt ordstilling (= personbøjet udsagnsord før grundled):

a. ***Kommt** man zu spät, muß man eine Stunde warten.* Kommer man for sent, må man vente en time.

Men:

***Wenn** man zu spät **kommt**, muß man eine Stunde warten.*

b. *Er tat, **als wäre** er eingeschlafen.* Han lod, som om han var faldet i søvn.

Men:

*Er tat, **als ob** er eingeschlafen **wäre**.*

Mådesudsagnsord (modalverber)

Bøjning

- 32** Bøjningen af mådesudsagnsordene og *wissen* har fælles træk med både regelmæssige og uregelmæssige udsagnsords bøjning:

- Nutid** har samme endelser som de uregelmæssige udsagnsord i datid. Med undtagelse af *sollen* har alle disse udsagnsord forskellig vokal i ental og flertal.
- Datid** har samme endelser som de regelmæssige udsagnsord.
- Kort tillægsform** dannes på samme måde som ved de regelmæssige udsagnsord.

- 33** De 6 mådesudsagnsord bøjes således:

Navneform

	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	
<i>Nutid</i>							
ich	darf	kann	mag	muß	soll	will	-■
du	darfst	kannst	magst	mußt	sollst	willst	-st
er	darf	kann	mag	muß	soll	will	-■
wir	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	-en
ihr	dürft	könnt	mögt	müßt	sollt	wollt	-t
sie	dürfen	können	mögen	müssen	sollen	wollen	-en
<i>Datid</i>							
ich	durfte	konnte	mochte	mußte	sollte	wollte	-te
du	durftest	konntest	mochtest	mußttest	solltest	wolltest	-test
er	durfte	konnte	mochte	mußte	sollte	wollte	-te
wir	durften	konnten	mochten	mußten	sollten	wollten	-ten
ihr	durftet	konntet	mochtet	mußtet	solltet	wolltet	-tet
sie	durften	konnten	mochten	mußten	sollten	wollten	-ten
<i>Kort tillægsform</i>							
	gedurft	gekonnt	gemocht	gemußt	gesollt	gewollt	ge - t

NB: Vokalen i navneform er altid den samme som vokalen i nutid flertal. Datid og kort tillægsform har altid samme vokal.

- 34** Udsagnsordet *wissen* bøjes som mådesudsagnsordene:

Nutid

ich weiß wir wissen
du weißt ihr wißt
er weiß sie wissen

Datid

ich wußte
osv.

Kort tillægsform

gewußt

Mådesudsagnsordenes brug og betydning

- 35** Mådesudsagnsordene betegner den »måde«, hvorpå den talende forholder sig til indholdet i et andet udsagnsord, der står i **navneform uden zu** (at):

Das **darfst** du nicht **sagen**.

Det må du ikke sige.

Sie **konnten** mir nicht **helfen**.

De kunne ikke hjælpe mig.

På tysk udelades navneformen undertiden (hvor den er nødvendig på dansk):

Jetzt **können** wir nicht weiter
(kommen/fahren).

Nu kan vi ikke komme videre.

Darf ich vorbei?

Må jeg komme forbi?

Er will nicht, daß ...

Han vil ikke have, at ...

dürfen

- 36** 1. udtrykker en **tilladelse** (måtte, have/få lov til):

Hier darf man rauchen.

Her må man ryge.

Darf ich um eine Erklärung bitten?

Må jeg bede om en forklaring?

Die Kinder durften lange aufbleiben.

Børnene fik lov til at være længe oppe.

2. udtrykker i forbindelse med en nægtelse et **forbud**:

Hier darf man nicht rauchen.

Her må man ikke ryge.

Sie durften die Küche nicht benutzen.

De måtte ikke benytte køkkenet.

Das darf nie wieder vorkommen.

Det må aldrig ske igen.

können

- 37** udtrykker en **evne** eller **mulighed** (kunne):

Er kann gut Englisch.

Han er god til engelsk.

Sie konnte ihn nicht verstehen.

Hun kunne ikke forstå ham.

Das kann er unmöglich getan haben.

Det kan han umuligt have gjort.

mögen

- 38** 1. udtrykker et **ønske** (gerne ville (have)).

Her bruges konjunktivformen **möchte** (se § 55), der har nutidsbetydning:

Ich möchte ein Omelett und ein kleines Bier.

Jeg vil(le) gerne have en omelet og et lille glas øl.

Wen möchtest du sprechen?

Hvem vil(le) du tale med?

Sie möchten gern etwas anderes erleben.

De vil gerne opleve noget andet.

Er möchte nicht, daß sie es erfährt.

Han vil helst ikke have, at hun får det at vide.

2. udtrykker (i forbindelse med et genstandsled) en **sympati** for nogen/noget (kunne lide):

<i>Wir mögen dich alle.</i>	Vi kan alle lide dig.
<i>Sie mag keinen Kaffee.</i>	Hun kan ikke lide kaffe.
<i>Sie mochten den Alten gern.</i>	De kunne godt lide den gamle.

NB: 'kunne lide' + navneform:

Hun kan godt lide at danse.	<i>Sie tanzt gern.</i>
Han har altid godt kunnet lide at gå i skole.	<i>Er ist immer gern zur Schule gegangen.</i>

3. udtrykker i forbindelse med en nægtelse en **ulyst** (ikke have lyst til, ikke gide):

<i>Ich mag heute nicht kochen.</i>	Jeg gider ikke lave mad i dag.
<i>(Kommst du mit?) – Nein, ich mag nicht.</i>	<i>(Kommer du med?) – Nej, jeg gider ikke.</i>

4. udtrykker en **mulighed** eller en **formodning**:

<i>Es mag sein, daß du recht hast.</i>	Det kan godt være, at du har ret.
<i>Sie mochte etwa vierzig Jahre alt sein.</i>	Hun kunne vel være ca. 40 år.

müssen

- 39** udtrykker en **nødvendighed** (måtte, skulle, være nødt til):

★ <i>Du mußt mir helfen, sonst schaffe ich es nicht.</i>	Du må hjælpe mig, ellers klarer jeg det ikke.
<i>Ich muß mal auf die Toilette (gehen).</i>	Jeg skal lige på toilettet.
<i>Wir mußten die Einladung annehmen.</i>	Vi var nødt til at sige ja til invitationen.
<i>Man muß kein Fachmann sein, um dies zu verstehen.</i>	Man skal ikke .../Man behøver ikke nødvendigvis at være fagmand for at forstå dette.

sollen

- 40** 1. udtrykker et **påbud** eller en **befaling** (skulle):

★ <i>Sie soll abends um zehn zu Hause sein.</i>	Hun skal være hjemme kl. 10 om aftenen.
<i>Ich sollte ihm den Bescheid geben.</i>	Jeg skulle give ham beskeden.

Sammenlign:

<i>Ich soll meiner Mutter helfen.</i> (har fået besked på det)
<i>Ich muß meiner Mutter helfen.</i> (føler det som en nødvendighed)

2. udtrykker en **forpligtelse**, eller **at man anser noget for rigtigt** (burde, skulle):

<i>Man soll immer die Wahrheit sagen.</i>	Man skal/bør altid sige sandheden.
<i>Wir sollten es uns nochmals überlegen.</i>	Vi burde overveje det endnu en gang.

3. bruges i øvrigt som dansk 'skulle':

<i>Was soll das heißen?</i>	Hvad skal det betyde?
<i>Woher sollte ich das wissen?</i>	Hvor skulle jeg vide det fra?
<i>Es soll der heißeste Sommer in diesem Jahrhundert gewesen sein.</i>	Det skal have været/Det siges at have været den varmeste sommer i dette århundrede.

wollen

- 41** 1. udtrykker en **vilje**, et ønske eller en hensigt (ville):

★ <i>Sie will immer die Erste sein.</i>	Hun 'vil altid være nummer ét.
<i>Was willst du mir damit sagen?</i>	Hvad vil du sige mig med det?
<i>Sie wollten, daß ich da blieb.</i>	De ville have, at jeg blev der.
<i>Die Regierung wollte nicht verhandeln.</i>	Regeringen ville ikke forhandle.

NB: *wollen* kræver normalt en »person« som grundled.

2. udtrykker en **opfordring**:

<i>Wollen wir gehen!</i>	Lad os gå!
<i>Wollen wir gehen?</i>	Skal vi gå?
<i>Dann wollen wir mal versuchen!</i>	Så lad os da prøve!

- 42** Ved oversættelse fra dansk til tysk kræver mådesudsagnsordene 'ville', 'måtte' og 'skulle' særlig opmærksomhed:

ville

werden	<i>Das Wetter wird sich ändern.</i> <i>Das wird er nicht erleben.</i>	(fremtid)	Vejret vil ændre sig. Det vil han ikke (komme til at) opleve.
wollen	<i>Er will nicht kommen.</i>	(vilje)	Han 'vil ikke komme.
mögen	<i>Er möchte nicht kommen.</i>	(ønske)	Han vil helst ikke komme.

måtte

dürfen	<i>Du darfst gehen.</i> <i>Du darfst nicht gehen.</i>	(tilladelse) (forbud)	Du må gerne gå. Du må ikke gå.
müssen	<i>Du mußt jetzt gehen.</i>	(nødvendighed)	Du må gå nu (= Du bliver nødt til at gå nu).

skulle

müssen	<i>Ich muß jetzt gehen.</i>	(nødvendighed)	Jeg skal gå nu.
sollen	<i>Ich soll jetzt gehen</i> (, sagt er).	(påbud)	Jeg skal gå nu (, siger han).
werden	<i>Wir werden schon gehen.</i>	(fremtid)	Vi skal nok gå.
wollen	<i>Wollen wir gehen?</i>	(opfordring)	Skal vi gå?

Ang. mådesudsagnsord i navneform i stedet for kort tillægsform (»Ich habe nicht kommen können«), se § 68.

Udsagnsordenes tider

43 Dansk: sammensat tid – tysk: usammensat tid

1. I de tilfælde, hvor der på dansk bruges førnutid **om en tilstand, der har været en tid og stadig varer ved**, bruges på tysk **nutid**:

Dansk: førnutid:

Tysk: nutid:

Jeg **har boet** her (i) et år.

*Seit einem Jahr **wohne** ich hier.*

Vi **har** (allerede) **ventet** på dig en time.

*Wir **warten** schon eine Stunde auf dich.*

Hvor længe **har** du **været** her?

*Wie lange **bist** du schon hier?*

Hvor længe **har** du **været** her?

*Seit wann **bist** du hier?*

NB: Varigheden udtrykkes i disse tilfælde enten med forholdsordet **seit** + dativ eller med en akkusativ (i forbindelse med biordet **schon**) (se også § 529).

2. På samme måde bruges der på tysk **datid om en tilstand, der havde været en tid og stadig varede ved**:

Dansk: førdatid:

Tysk: datid:

Han **havde været** borte i en måned, da brevet kom.

*Er **war** schon einen Monat weg, als der Brief kam.*

Det **havde regnet** i dagevis.

*Es **regnete** schon tagelang.*

Hun **havde levet** alene i et år.

*Seit einem Jahr **lebte** sie allein.*

Huset **havde stået** tomt i månedsvis.

*Das Haus **stand** seit Monaten leer.*

- 44** Både **datid og førnutid** kan (som på dansk) betegne en afsluttet handling i fortiden. De kan derfor ofte bruges uden betydningsforskel:

Er arbeitete gestern den ganzen Tag.

Er hat gestern den ganzen Tag gearbeitet.

Bemærk:

På tysk bruger man dog **førnutid i dagligt sprog**, når man fortæller om noget, man har oplevet eller hørt:

*Gestern **habe** ich einen alten Freund getroffen. Er **hat** mich nicht sofort erkannt, ist aber genau so angenehm überrascht gewesen wie ich.*

*Wir **sind** zusammen in ein Café gegangen, wo wir den ganzen Nachmittag geblieben sind und uns über ein paar Flaschen Wein Geschichten von damals erzählt haben.*

*I går **mødte** jeg en gammel ven. Han genkendte mig ikke straks, men blev lige så glædeligt overrasket som jeg.*

Vi gik sammen hen på en café, hvor vi blev hele eftermiddagen og over et par flasker vin fortalte hinanden historier fra dengang.

Det fremtidige

- 45** 1. **Fremtid** dannes ved hjælp af **werden** (ville) i **nutid** + navneform af hovedudsagnsordet (se også § 19.1):

*Das **wird** sich nie ändern.*

Det vil aldrig ændre sig.

*Wenn du dich nicht beeilst, **wirst** du den Zug verpassen.*

Hvis du ikke skynder dig, vil du komme for sent til toget.

Fremtid bruges noget hyppigere på tysk end på dansk.

Man kan dog også (som på dansk) bruge **nutid i stedet for fremtid**, når det fremgår af sammenhængen, at der er tale om noget fremtidigt:

Das ändert sich nie.

Det ændrer sig aldrig.

2. **Fortids fremtid** dannes ved hjælp af **werden** (ville) i **datid** (*würde, würdest* osv.) + navneform af hovedudsagnsordet (se også § 19.2):

*Sie **wußten**, daß sich das nie ändern würde.*

De vidste, at det aldrig ville ændre sig.

Bemærk:

würde udtrykker her det fremtidige i forhold til fortiden.

wurde kan kun betyde '**blev**' og kan derfor ikke bruges her.

wollte betegner en vilje (normalt med en person som grundled) og kan derfor ikke bruges her.

Sammenlign følgende sætninger:

Det fremtidige

Vilje

Er wird es nicht tun.

Er will es nicht tun.

Er würde es nicht tun.

Er wollte es nicht tun.

Se også § 42 (ville).

Uregelmæssige (stærke) udsagnsord

- 25 Omkring 150 udsagnsord bøjes uregelmæssigt. Mange af disse hører til de mest brugte.

De uregelmæssige udsagnsord

1. ændrer **stammens vokal** under bøjningen
2. danner **datid uden endelse til stammen i 1. og 3. person ental**
3. danner kort tillægsform, ved at der sættes **ge-** foran og **-en** efter stammen (se dog § 30.3)

Stammen finder man ved at fjerne **-en** fra navneformen, fx *singen*, *sing-*

Nutid		Datid		Kort tillægsform
ich	-e	ich	-■	ge-sung-en
du	-st	du	-st	
er	-t	er	-■	
wir	-en	wir	-en	
ihr	-t	ihr	-t	
sie	-en	sie	-en	

Omlyd i nutid

- 26 En del uregelmæssige udsagnsord har **omlyd i 2. og 3. person ental nutid**:

★ a > ä: uregelmæssige udsagnsord med a i navneformen (alle undtagen *schaffen* (skabe))

au > äu: *laufen*

o > ö: *stoßen*

e > i/ie: de fleste uregelmæssige udsagnsord med e i navneformen (vigtigste undtagelser: *gehen*, *stehen*, *heben*)

Navneform: *fahren*

Navneform: *geben*

Nutid	Bydemåde	Nutid	Bydemåde
ich fahre	fahr(e)	ich gebe	gib
du fährst		du gibst	
er fährt		er gibt	
wir fahren		wir geben	
ihr fahrt	fahrt	ihr gebt	gebt
sie fahren	fahren Sie	sie geben	geben Sie

NB: De udsagnsord, der ændrer e til i/ie i nutid, har også i/ie i 1. bydemåde (se § 51.1).

Gruppering af de uregelmæssige udsagnsord

- 27 De uregelmæssige udsagnsord kan – ud fra vokalen i navneformen – inddeles i 5 hovedgrupper.

Udsagnsord, der falder uden for disse hovedgrupper, er samlet i en særlig gruppe til sidst (gruppe 6).

1 Gruppe 1: ei

	ei	ie/i	ie/i
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
<i>bleiben</i> (forblive)	er bleibt	er blieb	geblieben
<i>schreiben</i> (skrive)	er schreibt	er schrieb	geschrieben
<i>beißen</i> (bide)	er beißt	er biß	gebissen
<i>greifen</i> (gribe)	er greift	er griff	gegriffen

På samme måde bøjes fx

leihen (låne)

scheinen (skinne, synes)

schreien (skrige)

schweigen (tie)

steigen (stige)

leiden (litt, gelitten) (lide)

pfeifen (fløjte)

reißen (rive)

reiten (ride)

schneiden (schnitt, geschnitten) (skære)

Ang. *heißen*, se gruppe 6.

2 Gruppe 2: ie

	ie	o	o
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
<i>fliegen</i> (flyve)	er fliegt	er flog [o:]	geflogen [o:]
<i>ziehen</i> (trække, drage)	er zieht	er zog [o:]	gezogen [o:]
<i>riechen</i> (lugte)	er riecht	er roch [ɔ]	gerochen [ɔ]
<i>schließen</i> (slutte, lukke)	er schließt	er schloß [ɔ]	geschlossen [ɔ]

På samme måde bøjes fx

biegen (bøje)

bieten (byde)

fliehen (flygte)

frieren (fryse)

verlieren (tabe)

wiegen (veje)

genießen (nyde)

kriechen (krybe)

schießen (skyde)

Ang. *liegen*, se gruppe 6.

3 Gruppe 3: i

	i	a	u
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
finden (finde)	er findet	er fand	gefunden
gelingen (lykkes)	es gelingt	es gelang	gelingen
trinken (drikke)	er trinkt	er trank	getrunken

På samme måde bøjes fx

singen (syng) springen (springe) zwingen (tvinge)

med o i kort tillægsform:

beginnen (begynde) gewinnen (vinde) schwimmen (svømme)

Ang. bitten og sitzen, se gruppe 6.

4 Gruppe 4: e

a.

	e/i(e)	a	e
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
essen (spise)	ich esse er ißt	er aß	gegessen
geben (give)	ich gebe er gibt	er gab	gegeben
sehen (se)	ich sehe er sieht	er sah	gesehen

På samme måde bøjes fx

geschehen (ske) treten (er tritt) (træde)

lesen (læse) vergessen (glemme)

b.

	e/i(e)	a	o
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
nehmen (tage)	ich nehme er nimmt	er nahm	genommen
sprechen (tale)	ich spreche er spricht	er sprach	gesprochen
stehlen (stjæle)	ich stehle er stiehlt	er stahl	gestohlen

På samme måde bøjes fx

befehlen (befale) helfen (hjælpe) treffen (træffe)
brechen (brække) stechen (stikke) verbergen (skjule)
gelten (gælde) sterben (dø) werfen (kaste)

Ang. gehen, stehen og heben, se gruppe 6.

5 Gruppe 5: a

a.

	a/ä	u	a
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
fahren (køre)	ich fahre er fährt	er fuhr	gefahren
schlagen (slå)	ich schlage er schlägt	er schlug	geschlagen
tragen (bære)	ich trage er trägt	er trug	getragen

På samme måde bøjes

graben (grave) wachsen (vokse) schaffen (er schafft) (skabe)
laden (læsse) waschen (vaske)

b.

	a/ä	i(e)	a
Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
fangen (fange)	ich fange er fängt	er fing	gefangen
halten (holde)	ich halte er hält	er hielt	gehalten
lassen (lade)	ich lasse er läßt	er ließ	gelassen

På samme måde bøjes fx

fallen (falde) raten (råde) schlafen (sove)

med afvigende vokal i navneformen:

laufen (løbe) ich laufe
er läuft
er lief gelaufen
hängen (hænge) er hängt
er hing gehangen

6 Udsagnsord uden for grupperne

Navneform	Nutid	Datid	Kort tillægsform
<i>bitten</i> (bede)	<i>er bittet</i>	<i>er bat</i>	<i>gebeten</i>
<i>liegen</i> (ligge)	<i>er liegt</i>	<i>er lag</i>	<i>gelegen</i>
<i>sitzen</i> (sidde)	<i>er sitzt</i>	<i>er saß</i>	<i>gesessen</i>
<i>gehen</i> (gå)	<i>er geht</i>	<i>er ging</i>	<i>gegangen</i>
<i>kommen</i> (komme)	<i>er kommt</i>	<i>er kam</i>	<i>gekommen</i>
<i>stehen</i> (stå)	<i>er steht</i>	<i>er stand</i>	<i>gestanden</i>
<i>heben</i> (hæve, løfte)	<i>er hebt</i>	<i>er hob</i>	<i>gehoben</i>
<i>heißen</i> (hedde)	<i>er heißt</i>	<i>er hieß</i>	<i>geheißen</i>
<i>lügen</i> (lyve)	<i>er lügt</i>	<i>er log</i>	<i>gelogen</i>
<i>rufen</i> (råbe, kalde)	<i>er ruft</i>	<i>er rief</i>	<i>gerufen</i>
<i>stoßen</i> (støde)	<i>ich stoße</i> <i>er stößt</i>	<i>er stieß</i>	<i>gestoßen</i>
<i>tun</i> (gøre) (se § 28)	<i>er tut</i>	<i>er tat</i>	<i>getan</i>

En udførlig alfabetisk liste over de uregelmæssige udsagnsord findes bagest i Gyldendals røde ordbøger.

28 Bøjning af tun

Nutid	Bydemåde	Datid	Førnutid
<i>ich tue</i>	<i>tu(e)</i>	<i>ich tat</i>	<i>ich habe getan</i> osv.
<i>du tust</i>		<i>du tatst</i>	
<i>er tut</i>		<i>er tat</i>	
<i>wir tun</i>		<i>wir taten</i>	
<i>ihr tut</i>	<i>tut</i>	<i>ihr tatet</i>	
<i>sie tun</i>	<i>tun Sie</i>	<i>sie taten</i>	

29 Mange udsagnsord er sammensætninger med eller afledninger af uregelmæssige udsagnsord og bøjes som disse:

<i>anfangen</i> (begynde)	<i>er fängt an</i>	<i>er fing an</i>	<i>angefangen</i>
<i>einladen</i> (invitere)	<i>er lädt ein</i>	<i>er lud ein</i>	<i>eingeladen</i>
<i>empfangen</i> (modtage)	<i>er empfängt</i>	<i>er empfing</i>	<i>empfangen</i>
<i>enthalten</i> (indeholde)	<i>er enthält</i>	<i>er enthielt</i>	<i>enthalten</i>
<i>erziehen</i> (opdrage)	<i>er erzieht</i>	<i>er erzog</i>	<i>erzogen</i>
<i>verstehen</i> (forstå)	<i>er versteht</i>	<i>er verstand</i>	<i>verstanden</i>

NB: I lister over uregelmæssige udsagnsord (fx i Gyldendals røde ordbøger) finder man normalt kun de usammensatte (og ikke-afledte) udsagnsord.

Bemærkninger til bøjningen

- 30 1. Når **stammen ender på -t eller -d**, indsættes et **e** foran endelsen **-t** og foran endelsen **-st** i nutid:
 nutid: *er/ihr bittet, du bittest* datid: *ihr batet*
 er/ihr findet, du findest *ihr fandet*
2. Når **stammen ender på en s-lyd** (-s, -ss, -ß, -z), tilføjes kun **-t** i 2. person ental nutid:
lesen, du liest *schließen, du schließt*
sitzen, du sitzt *vergessen, du vergißt*
 I datid tilføjes dog **-est**: *du lasest, saßest* osv.
3. Når **trykket ikke ligger på første stavelse**, dannes kort tillægsform uden **ge-**:
be'weisen: *Er hat seine Unschuld bewiesen.*
ver'lassen: *Kurz danach hat sie die Wohnung verlassen.*
über'nehmen: *Wir haben eine schwierige Aufgabe übernommen.*
wider'sprechen: *Warum hast du ihm nicht widersprochen?*
 (modsig)

Oversigt over udsagnsordenes bøjning

31

NUTID					
Regelmæssige og uregelmæssige udsagnsord					
<i>ich</i>	} navneformens stamme	<i>-e</i>	} evt. vokalændring i uregelmæss. udsagnsord (se § 26)		
<i>du</i>		<i>-st</i>			
<i>er</i>		<i>-t</i>			
<i>wir</i>		<i>-en</i>			
<i>ihr</i>		<i>-t</i>			
<i>sie</i>		<i>-en</i>			
DATID					
Regelmæssige udsagnsord			Uregelmæssige udsagnsord		
<i>ich</i>	} navneformens stamme	<i>-te</i>	<i>ich</i>	} ændret stamme	<i>-■</i>
<i>du</i>		<i>-test</i>	<i>du</i>		<i>-st</i>
<i>er</i>		<i>-te</i>	<i>er</i>		<i>-■</i>
<i>wir</i>		<i>-ten</i>	<i>wir</i>		<i>-en</i>
<i>ihr</i>		<i>-tet</i>	<i>ihr</i>		<i>-t</i>
<i>sie</i>		<i>-ten</i>	<i>sie</i>		<i>-en</i>
KORT TILLÆGSFORM					
<i>ge-</i>	navneformens stamme	<i>-t</i>	<i>ge-</i>	evt. ændret stamme	<i>-en</i>

16 Bisætning indledt af bindeord (konjunktion)

Se side 20-21.

Grundbog 602.1 – GTG 356

★ Øvelse 1

Eksempel:

Es ist 3 Uhr; ich komme nach Hause (wenn = når).

Es ist 3 Uhr, wenn ich nach Hause komme.

Lav følgende sætninger om til hovedsætning + bisætning:

Ich glaube bestimmt; er hat recht (daß = at).

Er nahm seinen Mantel; es war kühl (weil = fordi).

Wir gehen ins Konzert; du hast Geld (wenn = hvis).

Es war dunkel geworden; er holte seinen Wagen (als = da).

15 Ich kaufe eine Zeitung; ich nehme die S-Bahn (bevor = før).

Die Jungen spielten Handball; sie wurden müde (bis = indtil).

Frank änderte seinen Standpunkt; sie sprachen von der Sache (während = mens).

Thomas und Anja spielten oft Schach; sie liebten beide das Spiel (da = da).

20 Erst um 6 Uhr war er wieder da; er hatte sich beeilt (obwohl = selv om).

★ Øvelse 2: daß – weil – wenn – ob – als (= dengang da) – bevor/ehe – bis – nachdem – während

25 Vi holder ferie i Østrig, fordi vi forstår sproget der. – Hvis hun har sagt det, passer det sikkert. – Før det blev aften, havde de nået byen. – Jeg stiller altid vasen væk, når mine venners børn kommer. – Vi venter her, til vejret bliver bedre. – Mens han arbejdede alene, nynnede han en melodi. – Hun købte pladen, efter at hun havde hørt den hos sin veninde. – Da Thorsten var 6 år, havde han allerede en kniv. – Påstår du, at jeg lyver igen? – Hun havde slet ikke lagt mærke til, at Michael også var der. – Nu spørger han, om hun har hans telefonnummer.

holde ferie Urlaub machen
Østrig Österreich
nå erreichen
bedre besser
nynne summen
kniv Messer n –
påstå behaupten
lyve lügen
lægge mærke til bemerken

★ Øvelse 3: als ob – da – damit – obwohl – wie – als (= end)

Jeg køber tit "Die Zeit", selv om den er dyr. – Som reklamen siger, er Berlin altid en rejse værd. – Det virker [sådan], som om de føler sig hjemme. – Vi går kl. 2, for at vi kan komme (= kommer) hjem til tiden. – Da sneen er væk, kan vi ikke løbe (på) ski i dag. – Bogen var bedre, end jeg havde troet (= tænkt).
40 – Da han var dødtæt, spillede han tit forkert. – Han lavede ingen fejl, selv om han ikke havde øvet (sig).

reklame Werbung f
værd wert
sådan so
til tiden rechtzeitig
ski Schi m –er
dødtæt todmüde
forkert falsch
fejl Fehler m –

Øvelse 4: sobald (= så snart) – seit/seitdem (= siden) – so daß (= så (at)) – indem (= idet)

Grundbog 403.7, 433.2.b – GTG 356.2,4,7

Uvejret i går har ødelagt deres telt, så det ikke mere er tæt. – Siden de købte sommerhuset, har de bygget tre værelser til (mehr). – Så snart det bliver forår, henter han sin motorcykel op af (aus) kælderen. – Filmen endte godt, idet hovedpersonerne alle (sammen) blev meget lykkelige. – Hun har for meget at lave, så hun knap har tid (til) at se sine venner.

uvejr Gewitter n –
ødelægge zerstören
telt Zelt n –e
tæt dicht
bygge bauen
hovedperson Hauptperson f
knap kaum

★ Øvelse 5: als – da – wenn

Da vejen endte her, var det nemt (einfach) at finde villaen. Da hun åbnede døren, hørte han straks, at hendes børn var hjemme. Da hun fik øje på ham, sagde hun hurtigt: "Nej tak, vi køber ikke noget ved (an + dat.) døren." – Da jeg var 20, købte jeg mig en knallert. Da jeg var uden erfaring, havde jeg mange uheld. – (I) 1974, da jeg tog studentereksamen, var sommeren meget varm. Når vi var på vej til en fest, var det næsten altid lummert. Når festen var forbi, var det sent, og det var dejlig køligt. Da festerne var forbi, var sommeren det også.

få øje på erblicken
ikke noget nichts
knallert Moped n –s
uheld Unfall m –e
tage studentereksamen
(das) Abitur machen
på vej unterwegs
(ungdoms-)fest Fete f
lummer schwül

17 Bisætning indledt af spørgende biord eller henførende biord

★ (relativt adverbium)

Grundbog 602.3 – GTG 431.3

Det undrer mig meget, hvordan hun har klaret det uden et arbejde. – Ikke et menneske havde lagt mærke til, hvornår maskinen var landet. – Hjemme hos forældrene fortalte hun, hvordan hendes mand behandlede hende. – Dengang rejste min ven Henning tit til Düsseldorf, hvor hans veninde havde et job. – Mærkelig nok sagde Gaby aldrig, hvor tilfreds hun var nu. – Jeg spurgte, hvor børnene havde lagt min bilnøgle hen. – Hvorfor siger du ikke, hvorfra du kender ham? – Hun aner aldrig, hvor han har været (henne), når han kommer hjem.

klare schaffen
maskine Maschine f
lande landen
job J. m –s
mærkelig nok
komischerweise
hvor ... hen wohin
bilnøgle Autoschlüssel m –

18 denn eller weil?

Grundbog 427 – GTG 357.8

Sammenlign:

Hun er let at forstå, fordi hun altid taler meget tydeligt.

Sie ist leicht zu verstehen, weil sie immer sehr deutlich spricht.

35 Hun er let at forstå, for hun taler altid meget tydeligt.

Sie ist leicht zu verstehen, denn sie spricht immer sehr deutlich.

Oversæt:

Jeg kommer ikke i dag, for jeg er syg. – Jeg kommer ikke i dag, fordi jeg er syg. – Gæsterne var trætte, fordi det var blevet meget sent. – Gæsterne var trætte, for det var blevet meget sent. – Vi tror ikke på (an) det, for det passer sikkert ikke. – Ulrike kommer senere, for hun har meget at lave (tun). – Min telefonregning er blevet så dyr, fordi jeg har talt meget (viel) i telefon med min søster i Bremen. – Eleverne valgte Sebastian til klasserepræsentant[en], fordi de havde tillid til ham. – Han reagerede med det samme, for han interesserede sig meget (sehr) for politik.

telefonregning
Telefonrechnung f
tale i telefon telefonieren
klasserepræsentant
Klassensprecher m –
tillid Vertrauen n
med det samme gleich

Überall ist noch Platz
für einen guten Satz

Wenn ich so bin
wie ich bin
bin ich
ich

Sein Gewissen
war rein,
er benutzte
es nie

Was
mache ich bloß,
wenn am Ende
des Geldes
noch so viel
Monat übrig ist?

Die MÄNNER
VON HEUTE
sind auch nicht
mehr das, was sie
noch nie gewesen sind

MEIN TEDDY
VERSTEHT
MICH NICHT

Mein Lehrer
hat keine Ahnung:
laufend fragt
er mich

19 Mådesudsagnsord (modalverber) og wissen

Grundbog 32-34 – GTG 233-235

★ Øvelse 1

Indsæt den rigtige form af mådesudsagnsordet eller wissen:

- Gestern ... (müssen) ich meine Frau mit dem Auto abholen. Eigentlich ... (mögen) ich es nicht, sie hatte aber kein Geld bei sich und ... (können) darum nicht mit dem Bus fahren. Ohne Fahrkarte ... (dürfen) man nicht mit dem Bus fahren. Als ich bei ihr war und wir zurück ... (wollen), ... (können) ich das Auto nicht starten, und wir ... (müssen) mit dem Bus nach Hause. Morgen ... (müssen) ich das Auto reparieren lassen, obwohl ich es nicht ... (wollen). Ohne Auto ... (können) man heute nicht 'auskommen, und wir ... (dürfen) nicht klagen. Kein Mensch ... (mögen) ein Leben ohne Auto. Das ... (wissen) doch jeder (sg).

auskommen* klare sig

Øvelse 2: dürfen

Grundbog 36 – GTG 236

- 20 Må man bade her? – Hvor (wie) længe må I 'være oppe? Det må vi selv bestemme. – Må han drikke øl? Jeg ved det ikke. – Må jeg 'låne 'nøglen? Det må du (godt). – Børn må ikke lege med 'tændstikker. – Må jeg se Deres 'pas? – Jeg måtte ryge, da jeg var 17. – Det har jeg aldrig måttet. Har du ikke vidst det?

være oppe aufbleiben*
låne leihen*
nøgle Schlüssel m –
tændstik Streichholz n
pas Paß m ...asse

Øvelse 3: können

Grundbog 37 – GTG 237

- 30 Kan du svømme? – Kan I se hende? – Hvornår kan De komme? – Hvad man ikke ved, kan man 'lære. – Hvordan kunne du gøre det? – Det kunne de ikke vide. – Hvorfor kunne I ikke komme? – 'Borgerne kunne ikke betale deres 'skatter. Det har de aldrig kunnet. – Jeg har altid vidst, at Inge aldrig har kunnet med sin 'svigerfar.

lære lernen
borger Bürger m –
skat Steuer f
svigerfar Schwiegervater m

Øvelse 4: mögen

Grundbog 38.2-4 – GTG 238.2,3,5

- 40 Kan du lide ham? Jeg bryder mig ikke om ham. Jeg kan bedre (lieber) lide hans kone. – Ved du ikke, at vi alle(sammen) kan lide dig? – Hvor gammel kan han være? Han kan vel være 25. – 'Telefonen 'ringer. Hvem kan det være? – Selv om de kunne lide os, brød vi os ikke om dem. – Hun har aldrig kunnet lide sit arbejde. –

telefon T. n –e
ringe klingeln
syngte singen*

- 45 Jürgen kan godt lide at 'syngte. – Kan du lide at svømme?

Øvelse 5: müssen

Grundbog 39 – GTG 239

Det er sent, og jeg må gå nu. Du behøver (= må) ikke gå så tidligt. 'Jo, kl. 7
skal jeg være i lufthavnen (*am Flughafen*). – Han må være rig. Det må De da
(*doch*) vide. – I må komme nu, hvis I vil (have noget at) spise. – Vi må 'holde
op nu. – Ulrich måtte blive hjemme, fordi han 'havde influenza. – Dengang
måtte man 'gifte sig, hvis pigen var blevet 'gravid. Har man virkelig måttet
det?

Øvelse 6: sollen

Grundbog 40 – GTG 240

15 Jeg skal 'hilse dig fra din bror. – Han ved, hvad han skal, og han 'gør, hvad
han skal. – Angelika skal være meget 'sexet. – Hvad skal (der) blive af (*aus*)
dem? – De skulle være hjemme kl. 22. – Vi måtte tage en 'taxa, fordi fore-
stillingen skulle begynde allerede kl. 19. – Det skulle virkelig 'undre mig
meget. – Egentlig skulle jeg skrive 'opgaven nu. – De vidste det ikke, selv om
20 de burde vide det.

Øvelse 7: wollen

Grundbog 41 – GTG 241

Jeg ved ikke, hvad jeg vil. Ved du, hvad du vil? Vi ved ikke, hvad vi vil. Ved I,
hvad I vil? – De vil vide, hvad vi vil. – Man kan, hvad man vil. – Jeg vil have
[min] 'ro. Hun vil have [sin] ro. – Han ville til teatret (*zum Theater*). Nu har
han 'nået, hvad han ville. – Skal vi køre? – Skal vi 'bestille rejsen nu? – Han
30 har altid vidst, at han ville være (*werden*) læge. – Hvad ville I der? – Du har
selv villet det sådan. – 'Ingen har villet det.

jo **doch**
holde op **aufhören**
have influenza
(*die*) **Grippe haben**
gifte sig **heiraten**
gravid **schwanger**

hilse **grüßen**
gøre **machen**
sexet **sexy**
taxa **Taxi** n –s
undre **wundern**
opgave (= stil) **Aufsatz** m –e

ro **Ruhe** f
nå **erreichen**
bestille **buchen**
ingen **niemand** (3. pers. sg)

derovre **drüben**
ja, værsgod **bitte**
absolut **unbedingt**
følge **bringen**
skifte tøj
die Kleider wechseln
snavset **schmutzig**
lokale **Raum** m –e

21 skulle

Grundbog 42 – GTG 242

I skal ikke tro (på) alt, hvad I hører. – Man skal 'holde for rødt. – Vi skal
5 nok komme. – Det skal nok passe (= stemme). – Man skal 'passe på, når man
'tænder en 'grill. – De skal være meget 'velhavende. – I morgen skal jeg til
lægen. – Vi skal 'i teatret i aften. – Hvor skal du hen? – Hvor skal I hen 'til
sommer? Vi skal besøge familien i Stuttgart. Skal børnene med? – Hvorfor
skal du altid 'kritisere? – I skulle komme kl. 19, men I var der ikke. – Vi
10 skulle pludselig til Hamborg, fordi chefen var blevet syg.

holde for rødt
bei Rot anhalten
passe på **aufpassen**
tænde **anmachen**
grill **G.** m –s
velhavende **wohlhabend**
i teatret (her) **ins Theater**
til sommer **diesen Sommer**
kritisere **nörgeln**

22 Opsamling af mådesudsagnsord og wissen

Øvelse 1

Oversæt nedenstående sætninger så mundret som muligt:

Muß man hier nackt baden? Also, dann gehe ich lieber anderswohin. – Darf
ich mal durch? – Mutti, ich muß! – Frau Heinze, Sie sollen sofort zum Direk-
20 tor. – Die Passagiere konnten noch nicht an Bord. – Was ich sagen wollte. –
Das mag/kann/muß 1968 gewesen sein. – Was soll das? – Ich weiß schon, daß
er gern Klavier spielt. – Wir durften nicht hinein. – Du hast Fieber. Mag sein.
– Weißt du, morgens mag ich keinen Kaffee. – Ich wußte schon immer, daß
er mich nicht mag. – Keiner mochte weitergehen.

Øvelse 2

Indsæt det rigtige udsagnsord:

... (*kan*) du dir das vorstellen! Ich ... (*måtte*) in der Bank eine halbe Stunde
30 warten, bis man mir ein neues Scheckheft geben ... (*kunne*). Nur weil man
erst untersuchen ... (*skulle*), was aus dem alten geworden war. Und warten ...
(*kan*) ich wirklich nicht ausstehen, wie du ... (*ved*). Dem Personal in der Bank
... (*ville*) ich aber nicht die ganze blöde Geschichte erzählen. Freitag abend
haben wir bei Pepe's gegessen, und plötzlich ... (*skulle*) wir uns beeilen, weil
35 wir um 8 Uhr ins Kino ... (*ville*). Und ich ... (*ved*) schon, sein Scheckheft ...
(*bør*) man natürlich nicht in einem Restaurant liegenlassen. Aber so was ...
(*kan*) ja vorkommen.

23 ville gerne (have)

★ Grundbog 38.1 – GTG 238.1

möchte, möchtest, möchte, möchten, möchten, möchten

Jeg ville (gerne) vide, om du kommer eller ej. – Hvor vil De (gerne) sidde? –
Vil du (have) 'noget mere kaffe? – 'Tjener, vi vil (gerne have) to øl! – Mine
damer og herrer, jeg vil (gerne) 'byde Dem hjertelig 'velkommen. – Tante
Emma vil (helst) ikke (have), at man siger sådan noget. – Jeg ville (gerne)
50 foreslå 'følgende.

noget mere **noch etwas**
tjener! **Herr Ober**
byde velkommen
willkommen heißen
følgende **folgendes**

24 Uregelmæssige ei-udsagnsord

Grundbog 25, 27.1 – GTG 224, 226.1

★ Øvelse 1

Omsæt udsagnsordene til datid (præteritum) og førnutid (perfektum):

Die Frau bleibt immer lange im Garten, wenn die Sonne scheint. Sie reißt sich meistens erst wieder los, wenn das Baby schreit. — Er bleibt den ganzen Sommer im Landhaus und schreibt an seiner 'Doktorarbeit'. — Ein junger Mann steigt die Treppe empor, bleibt einen Augenblick oben stehen und schleicht dann, wie sich zeigt, in ein falsches Zimmer. Eine Frau schreit auf, ein Hund bellt und beißt ihn, und zusammen treiben sie ihn so aus der Kammer. In der Kammer nebenan steigt die hübsche Tochter des Hauses aus ihrem Bett und schleicht an das Fenster. Draußen gleitet gerade eine 'Wolke vom Mond weg, und der Mond scheint hell. Der junge Mann ist jetzt nach unten gekommen. Sie pfeift leise, er hört es aber nicht und reitet davon.

Doktorarbeit f
doktordisputats
Wolke f sky

Øvelse 2

Hvor længe bliver hun hos sin søster? Hun skriver, at hun vil blive til i overmorgen, men hun er tidligere blevet længere, end hun har skrevet. — Har du skrevet brevet? Nej, men jeg skriver det i morgen. — De syntes interesserede, men de var det ikke. — Da solen skinnede, red de længere end 'planlagt. — Hvornår 'udkommer bogen? Den er allerede udkommet. Den udkom kort efter 'jul. — Da hunden bed ham, skreg han højt og rev hurtigt hånden til sig (= tilbage).

planlagt **geplant**
udkomme **erscheinen**
jul **Weihnachten** pl

Øvelse 3

Værelsesprisen steg og steg. Efter 4 år(s) forløb var den steget så meget (**stark**), at værelset kostede 'det dobbelte. — Han har tiet for længe. Det tilgiver de ham aldrig, men han har også selv lidt under det. — Filmen 'greb dem meget, men bogen havde grebet dem mere, sådan er det næsten altid. — Han 'sammenlignede filmen og bogen. Sammenlignet med bogen var filmen dårlig. — Hr. Franke beviste ved (= gennem) sit 'alibi, at han var uskyldig, men skønt han havde bevist det klart, syntes politiet ikke 'overbevist.

det dobbelte **das Doppelte**
gribe **ergreifen**
sammenligne **vergleichen**
alibi **A.** n -s
overbevist **überzeugt**

25 Uregelmæssige ie-udsagnsord

Grundbog 25, 27.2 – GTG 224, 226.2

★ Øvelse 1

Indsæt de i parentes anførte udsagnsord i datid (præteritum) og førnutid (perfektum):

Ursula ... (**ziehen**) die 'Decke über den Kopf, weil sie ... (**frieren**). Einen Augenblick später ... (**schließen**) sie die Augen, und im Traum ... (**fliegen**) sie weit weg. Sie landete in einem Garten, wo es nach schönen Blumen ... (**riechen**), und wo sie die herrliche Stille ... (**genießen**). In der Ferne hörte sie das leise 'Rauschen eines 'Bachs, der durch den Garten ... (**fließen**), und sie ... (**verlieren**) sich ganz in Träumen und Phantasien.

Decke f tæppe
Rauschen n brusen
Bach m -e bæk

Øvelse 2

Han lugtede af (**nach**) tobak. — Måske har han mistet sit arbejde. — De er fløjet direkte til Frankfurt. — Hans' familie er flygtet fra (**aus**) deres 'hjemland. De drog først til (**in** + akk.) nabolandet, men senere er de draget videre. — Forældrene havde besluttet at opdrage deres børn strengt, men 'faktisk har de slet ikke opdraget dem. De har aldrig forbudt dem noget. — Vi lukkede vinduet, fordi det 'øse ned 'udenfor. — Hun hældte te op (**ein**). Teen smagte godt, og gæsterne nød den meget. — 'Adgang forbudt. — Rygning forbudt. — Mandag lukket.

hjemland **Heimat** f
faktisk **in Wirklichkeit**
øse ned **gießen**
udenfor **draußen**
adgang **Zutritt** m

26 Uregelmæssige i-udsagnsord

Grundbog 25, 27.3 – GTG 224, 226.3

★ Øvelse 1

Indsæt de i parentes anførte udsagnsord, så tiden bliver datid (præteritum) og førdatid (pluskvamperfektum):

Einige Jungen hatten an der Ostseeküste ein Wrack ... (**finden**). Sie ... (**beginnen**) bald, dieses Wrack als 'Ausflugsziel zu benutzen. Wenn sie zu dem Wrack ... (**hinausschwimmen**), ... (**gelingen**) es immer einem Jungen namens Mahlke, zuerst zu kommen, obwohl er erst viel später als die Kameraden ... (**beginnen**) hatte, Schwimmunterricht zu nehmen. Er ... (**zwingen**) sich, so hart zu trainieren, daß er der beste wurde. Draußen auf dem Wrack ... (**springen**) sie dann ins Wasser und 'tauchten, um im Wrack etwas zu finden. Alle ... (**finden**) etwas, aber Mahlke ... (**finden**) immer das meiste. Er hatte einen Schraubenzieher um den Hals ... (**binden**), und mit diesem ... (**gelingen**) es ihm, viele Dinge loszukriegen. Er ... (**zwingen**) sich, immer länger unten zu bleiben, und so ... (**dringen**) er immer tiefer in das Wrack ein. Mahlke hatte sonst Probleme den anderen gegenüber, aber in diesem Punkt ... (**'erringen**) er also eine gewisse Anerkennung. (frei nach Günter Grass: Katz' und Maus)

Ausflugsziel n -e udflugtsmål
tauchen dykke
erringen" vinde